

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішення Вченої ради ОНМедУ

Протокол № 5
від «21» грудня 2017 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ:

Наказ ректора ОНМедУ

№ 841-0 від «21» грудня 2017р.

ПОЛОЖЕННЯ

про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Одеського
національного медичного університету

Одеса - 2017 р.

I. Загальні положення

1.1. Комісія з питань академічної доброчесності (далі - Комісія) – це дорадчий орган Одеського національного медичного університету (далі - Університет), який створюється з метою забезпечення дотримання всіма учасниками освітнього процесу етичних принципів та визначених законом правил навчання, викладання та впровадження наукової діяльності.

1.2. Положення про Комісію з питань академічної доброчесності (далі - Положення) розроблено на підставі Конституції України, Цивільного Кодексу України, Законів України: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Статуту ОНМедУта інших нормативно-правових актів України та локальних актів Університету.

1.3. Норми цього Положення закріплюють правила академічної доброчесності безпосередньо у трьох сферах – освітній (навчальній), науковій та виховній (морально-психологічний клімат у колективі).

1.4. Для цілей цього Положення, терміни вживаються у наступному значенні.

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю чи частково, чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Згідно Закону України «Про вищу освіту» 6 у ст. 69 академічним плагіатом визначається оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Види плагіату:

- Самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих результатів, як нових наукових результатів.

- Фабрикація- вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

- Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу або наукових досліджень.

- Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації. Крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

- Обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

- Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

- Академічне шахрайство – отримання неправомірної переваги в навчальній, педагогічній чи науково-дослідницькій діяльності шляхом введення в оману чи зловживання довірою. Академічне шахрайство може набувати різноманітних форм, серед яких варто відокремити: фальсифікацію або фабрикацію інформації, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі; підробку підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо); використання під час контрольних заходів у навчальних закладах заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, електронні пристрої); посилення на джерела, які не використовувалися в роботі; списування (реплікація) при складанні будь-якого підсумкового або поточного контролю; проходження процедур контролю знань підставними особами; здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності.

- Внесення до списку авторів статей, монографій, підручників та інших видань осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів.

- Зловживання конфіденційною інформацією, отриманою в ході визначення технічного завдання на проведення дослідження проектних заявок, рукописів для рецензування тощо.

1.5. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

1.6. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми проблемами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок. Тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності. Використанні методики досліджень і джерела інформації.

1.7. Порухенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат;

самоплагіат;
фабрикація;
фальсифікація;
списування;
обман;
хабарництво;
необ'єктивне оцінювання.

2. Порядок створення та повноваження Комісії

2.1. Кількісний та персональний склад Комісії затверджується наказом ректора Університету за поданням проректора з науково-педагогічної роботи (з питань гуманітарної освіти та виховання).

2.2. У разі необхідності до роботи Комісії може бути залучено представників інших вищих навчальних закладів, науково-освітніх фахівців медичної галузі, інших осіб, які володіють спеціальними знаннями щодо предмету розгляду і можуть підтвердити або спростувати наявність порушення норм академічної доброчесності.

2.3. Повноваження Комісії:

- одержувати та розглядати заяви щодо порушення норм, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм академічної доброчесності;
- готувати відповідні висновки за результатами розгляду заяв та подавати їх ректору Університету;
- одержувати від всіх учасників освітнього процесу та структурних підрозділів Університету інформацію та документи, необхідні для здійснення своїх повноважень;
- використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти, дотримуватися принципів Кодексу академічної доброчесності;

- ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;

- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Університету.

2.4. Комісія не менше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Вченою радою Університету.

3. Порядок перевірки на академічний плагіат

Загалом, плагіат можна поділити на три основні типи:

- Копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем.

- Створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел.

- Рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Цей тип плагіату, якщо він зроблений більш-менш досконало на сьогодні важко виявити технічними засобами пошуку плагіату (програмами антиплагіату).

3.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають: навчальні (курсів роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні (дипломні роботи (проекти)) роботи здобувачів вищої освіти ступенів «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання, а також дистанційні курси.

Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр; рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, далі - конференцій), організацію перевірки яких здійснюють головні редактори наукових журналів, керівники структурних підрозділів, які організовують відповідні заходи; - дисертаційні роботи і автореферати, організацію перевірки яких здійснюють голови спеціалізованих рад.

3.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт, зазначених у п. 3.1, для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою.

3.2.1. Перевірка науково-методичних праць, рукописів статей, тез доповідей, дисертаційних робіт і авторефератів проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи.

При цьому може використовуватись така орієнтовна шкала (у відсотках до загального об'єму матеріалу):

90-100 % - висока унікальність, робота допускається до захисту або (та) опублікування;

70-89 % - середня унікальність, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

51 - 69 % - низька унікальність, робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки;

50 % і нижче - низька унікальність, робота відхиляється без права подальшого розгляду.

Справедливою є наступна формула:

$$\% \text{ плагіату} + \% \text{ оригінальності} = 100\%$$

Наприклад, якщо програма перевірки рівня плагіату (антиплагіат) показує, що оригінальність певного тексту становить 70%, це означає, що 30%

цього тексту - неоригінальні. Тобто з точки зору програми перевірки 30% у цьому випадку - плагіат.

3.2.2. Безпосередньо перевірку, зазначених у п. 3.2.1 матеріалів, за відповідним дорученням здійснюють:

- вчені секретарі спеціалізованих рад;
- відповідальні секретарі наукових журналів та оргкомітетів конференцій;
- відповідальні особи з числа висококваліфікованих співробітників кафедр, що призначаються розпорядженням завідувача кафедри.

Вищезазначені особи визначають унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях кафедр, експертних комісій спеціалізованих рад, оргкомітетів конференцій.

Серед безкоштовних програм, що наявні у Інтернет просторі, можна назвати наступні: Advego Plagiat, Антиплагиат, Plagiat.ru, TXT.RU, ContentWatch.

Серед професійних програм слід зазначити: Turnitin, Crossref, RefWorks, Zotero, Mendeley, EndNote та інші.

3.2.3. Перевірку на академічний плагіат навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «молодший бакалавр», «бакалавр» та «магістр» здійснює безпосередньо викладач або керівник кваліфікаційної роботи на етапі загальної перевірки роботи. Вищезазначені особи при виявленні факту академічного плагіату надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

3.3. Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками у відповідності до пп. 3.2.2, 3.2.3 приймається кафедрами, експертними комісіями спеціалізованих рад, редколегіями журналів та оргкомітетами конференцій на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь

знань (спеціальність), вид роботи (стаття, дисертація, кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) тощо) та її унікальність.

3.4. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри експертної комісії, редакційної колегії журналу, оргкомітету конференції) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання (або про видачу іншого варіанта завдання для навчальних робіт та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр») або відхилення без права подальшого розгляду.

3.5. У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

3.5.1. Апеляція подається особисто автором (авторами) роботи на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

3.5.2. У разі надходження апеляції, за наказом (дорученням) ректора створюється комісія для розгляду апеляції.

3.6. Комісія по фактах академічного плагіату також може створюватися за наказом (дорученням) ректора як з ініціативи співробітників університету, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1.1. Кодекс академічної доброчесності Одеського національного медичного університету (далі - Університету) встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, які працюють і навчаються в університеті (університетської громади), якими вони повинні керуватися у своїй діяльності.

1.2. Університет прагне створити середовище, яке сприяє навчанню і роботі, прагненню до істини, обміну знаннями, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтриманню особливої

університетської культури взаємовідносин. Кожен член університетської громади, дотримуючись норм цього Кодексу, робить неоціненний внесок у розвиток всього університету, зміцнення його іміджу і ділової репутації.

1.3. Кодекс є переліком настанов та цінностей, дотримання яких представниками спільноти ОНМедУ є необхідним як на території Університету, так і поза ним.

1.4. Загальними моральними принципами, якими мають керуватися члени університетської громади, є:

- Принцип законності. У своїй діяльності члени університетської громади мають суворо дотримуватися законодавства, а також стимулювати до цього інших.

- Принцип чесності та порядності. У навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, у практичній роботі тощо представники університетської громади зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не висувати неправдивих тверджень.

- Принцип справедливості. У взаємовідносинах між членами університетської громади важливим є неупереджене ставлення одне до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності.

- Принцип взаємної довіри. Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє страху, що результати діяльності може бути вкрадено, кар'єру спаплюжено, а репутацію підірвано.

- Принцип компетентності й професіоналізму. Студенти та працівники ОНМедУ зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Імперативом є постійне підвищення ними свого освітнього і наукового рівня як форми здійснення принципу "від освіти на все життя – до освіти протягом усього життя".

- Принцип відповідальності. Студенти та працівники Університету мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті

на себе зобов'язання. Бути відповідальним – означає протистояти ганебним вчинкам, негативному впливу інших осіб і бути прикладом для інших.

– Принцип партнерства і взаємодопомоги. З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники університетської громади орієнтуються на суб'єкт-суб'єктну або партнерську взаємодію.

– Принцип взаємоповаги. Повага в університетському середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні думки та ідеї.

– Принцип прозорості. Щоб уникнути зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської громади, необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними. Дотримання зазначених вище принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів університетської громади.

4. Організація діяльності та процедура розгляду справ

4.1. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Проведення чергових засідань Комісії здійснюється у порядку та у строки, визначені Планом роботи Комісії, який затверджується ректором Університету. Позачергові засідання скликаються Головою Комісії, а у разі відсутності Голови – його заступником при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань.

4.2. Засідання Комісії вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж дві третини її членів.

4.3. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення, тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Ведення протоколу засідання, технічну підготовку матеріалів до розгляду на засіданні здійснює секретарю.

4.4. Комісія приймає рішення шляхом відкритого голосування. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні членів.

У випадку, коли голоси розподіляються порівну, на цьому ж засіданні проводиться повторне голосування. У випадку, якщо голоси знову розподіляються порівну, прийняття остаточного рішення здійснюється Головою Комісії.

4.5. Рішення Комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар Комісії.

4.6. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм академічної доброчесності або про можливість такого порушення, має право звернутися до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, курс, група, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, не приймаються до розгляду.

4.7. Після надходження заяви щодо порушення норм академічної доброчесності або про можливість такого порушення, секретар Комісії повідомляє особу стосовно якої порушено питання про порушення нею норм академічної доброчесності, про дату, час та місце проведення засідання Комісії.

4.8. На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення норм академічної доброчесності.

4.9. Кожна особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення норм академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення норм академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- надавати усні та письмові пояснення, інші документи, або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

- знати про дату, час та місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду;

- визнати факт порушення академічної доброчесності.

4.10. За результатами розгляду справи та з'ясування всіх істотних обставин, Комісія на протязі двох робочих днів готує письмовий висновок щодо наявності або відсутності факту порушення норм академічної доброчесності. Висновок носить рекомендаційний характер та подається за підписом Голови Комісії ректору Університету після спливу строку на апеляційне оскарження, визначеному п. 4.15. цього Положення, для подальшого вжиття відповідних заходів.

4.11. Висновок Комісії має складатися з наступних частин:

У вступній частині зазначається дата та місце складання висновку, учасники процедури розгляду питання щодо порушення правил академічної чесності та зміст заяви.

Описова частина має містити інформацію по суті питання, що було розглянуто Комісією.

У мотивувальній частині зазначаються обставини та докази, які Комісія взяла до уваги.

Резолютивна частина містити рекомендацій для прийняття остаточного рішення ректором Університету.

4.12. За результатами розгляду заяви та встановлення факту порушення норм академічної доброчесності, Комісія у резолютивній частині висновку має право рекомендувати ректору Університету застосувати заходи виховного або дисциплінарного характеру.

Заходи виховного характеру, які може бути застосовано до здобувачів вищої освіти:

- відвідування спеціальних занять (тренінгів);

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік, тощо);
- призначення куратора та проведення обов'язкових регулярних зустрічей;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Заходи дисциплінарного характеру, які може бути застосовано до здобувачів вищої освіти:

- відрахування із Університету;
- позбавлення академічної стипендії.

Заходи виховного та дисциплінарного характеру, які може бути застосовано до педагогічних, науково- педагогічних та наукових працівників:

- відсторонення від занять на певний період;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

4.13. У разі, якщо будь-який член Комісії не погоджується із висновком, йому надається право викладення окремої думки, що є невід'ємною частиною висновку.

4.14. Висновок Комісії доводиться під розпись до відома особи, стосовно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності.

4.15. У випадку незгоди особи, стосовно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, з висновком Комісії, ця особа має право протягом десяти робочих днів з моменту ознайомлення з висновком, звернутися до Комісії з апеляційним оскарженням.

5. Прикінцеві положення

5.1. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради та вводиться в дію наказом ректора Університету.

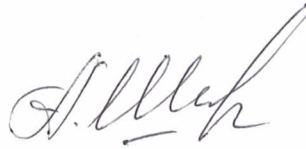
5.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у порядку, передбаченому для його затвердження.

Голова комісії,
д.мед.н., професор

Н.А. Мацегора

секретар комісії
к. хім.н., ст. викладач

А.О. Ширикалова